

EURÓPAI BIZOTTSÁG
EURÓPAI CSALÁS ELLENI HIVATAL (OLAF)

D. Igazgatóság – Politika
D2. Csalásmegelőzési osztály

Hamisított okiratok észlelése a strukturális intézkedések terén

Az OLAF D2 - Csalásmegelőzési egysége által koordinált tagállami szakértők csoportja által

kidolgozott gyakorlati útmutató az irányító hatóságok számára

FELELŐSSÉGI NYILATKOZAT:

Ez egy munkadokumentum, amelyet az OLAF támogatásával egy tagállami szakértőkből álló csoport dolgozott ki. Az útmutató célja az operatív programok végrehajtásának megkönnyítése és a bevált gyakorlatok alkalmazásnak előmozdítása. Az útmutató a tagállamokra nézve nem kötelező, viszont ajánlásokkal kiegészített általános iránymutatásokat fogalmaz meg és a bevált gyakorlatokat tükrözi.

Ezek az általános iránymutatások nem sértik a nemzeti jogszabályokat, az iránymutatásokat a nemzeti jogi keret figyelembevételével kell értelmezni és adott esetben ahhoz lehet igazítani.

Az útmutató nem sérti az Európai Unió Bírósága és a Törvényszék értelmezését vagy a Bizottság határozatait, álláspontjait.

Összefoglaló

Az OLAF egy új, együttműködésen alapuló munkamódszert indított el, tagállami szakértők, az OLAF és a Bizottság strukturális intézkedésekért felelős főigazgatóságainak bevonásával. A cél a COCOLAF (a csalások megelőzésének koordinációjával foglalkozó tanácsadó bizottság) ad hoc ülésein születő eredmények minőségének javítása olyan gyakorlati dokumentáció kidolgozása útján, amelyet a tagállamok és a Bizottság referenciadokumentumként, igazgatási eszközként, útmutatóként vagy segédeszközként felhasználhatnak a csalás elleni intézkedéseik / stratégiáik megerősítése céljából.

A hamisított okiratok felderítésének témája számot tartott a tagállamok érdeklődésére. Ezért öt tagállam öt szakértőjének részvételével műhelytalálkozó megszervezésére került sor.

Az elképzelés szerint az irányító hatóságok vezetői és tisztviselői részére ajánl tippeket és tanácsokat a hamisított okiratok felderítéséhez a strukturális intézkedések és kohéziós politikai programok keretében az uniós költségvetésből finanszírozott műveletek során.

Ez az útmutató az érintett tisztviselők számára kíván hasznos és gyakorlati eszközt biztosítani. A műhelytalálkozó során azonosított fő témakörökre összpontosít:

1. Jogi szempontok, ideértve a fogalmakat és a jogkövetkezményeket is

Az útmutatóban használt hamisítás fogalma az okiratok bármifajta illegális megváltoztatását lefedi: hamisítást, hamis tartalmat stb. Ez a fejezet bemutatja a hamisított okirat által kiváltott közgazgatási és büntetőjogi jogkövetkezményeket is.

2. Figyelmeztető jelzések

Ez a fejezet a szakértők által azonosított figyelmeztető jelzések listáját tartalmazza. A figyelmeztető jelzések olyan elemek és körülmények együttese, amelyek csalást vagy korrupciót jelezhetnek. A hamisított okiratok felderítése vonatkozhat az okiratok formátumára és/vagy tartalmára, akár csak a kedvezményezetthez kapcsolódó különös körülményekre, és a dokumentumok, valamint az elérhető információk közötti ellentmondásokra.

3. A felderítés módszere

A hamisított okiratok felderítése kellő éberséget követel meg a felelős tisztviselőktől. Bizonyos okirattípusokra gyakrabban követnek el visszaélést, és egyes üzleti területek vagy tevékenységek kockázatosabbak ebből a szempontból, mint mások. Ez a fejezet néhány jelentősebb elemet vázol fel.

Útmutatást nyújt továbbá az esetlegesen hamisított okiratok esetében szükséges lépésekre vonatkozóan. Figyelembe kell venni az adatbázisok segítségével végzett keresztellenőrzéseket, a helyszíni ellenőrzéseket és a rendőrséggel és/vagy igazságügyi hatóságokkal való koordinációt. A felelős tisztviselőknek az adott okmánnyal kapcsolatos kétségeiket el kell oszlatniuk vagy meg kell erősíteniük annak érdekében, hogy az aktát megfelelően tudják kezelni.

Az útmutató tizenegy valódi ügyet mutat be példaként és olyan adatbázisokat sorol fel, amelyek hasznosak lehetnek a világszerte bejegyzett cégekre vonatkozó egyes alapvető információk keresztellenőrzésénél.

Az útmutató gyakorlatias oldala segítséget nyújt az irányító hatóságok és általánosabban valamennyi uniós alapokkal foglalkozó nemzeti hatóság számára a hamisítással és csalási céllal bármilyen más módon módosított okiratokkal kapcsolatban a figyelemfelhívás és az alkalmazottak éberségének erősítése terén.

Bevezetés.....	7
1. Jogi szempontok	9
1.1. A hamisított okiratok fogalma	9
1.2. Az eredeti példányok, hitelesített másolatok stb. értéke	10
1.3. Közigazgatási jogkövetkezmények	10
1.4. Büntetőjogi jogkövetkezmények	12
2. Figyelmeztető jelzések.....	12
2.1. Figyelmeztető jelzések az okiratok formátumában.....	13
2.2. Figyelmeztető jelzések az okiratok tartalmában	13
2.3. Körülmények.....	14
2.4. Az okiratok és a rendelkezésre álló információk közötti ellentmondások.....	15
3. A felderítés módszere.....	15
3.1. Kockázatalapú elemzés.....	15
3.2. Keresztellenőrzések adatbázisok segítségével	18
3.3. Helyszíni ellenőrzések.....	18
3.4. Az irányító hatóságok és a rendőrség/igazságügyi hatóságok közötti koordináció	19
MELLÉKLETEK1. melléklet – Példák hamisított okiratokra	22
2. melléklet: A (vállalkozások közötti) számlák minimális tartalma	39
3. melléklet – Hasznos online adatbázisok listája	40

Bevezetés

Az OLAF egy új, együttműködésen alapuló munkamódszert indított el, tagállami szakértők, az OLAF és a Bizottság strukturális intézkedésekért felelős főigazgatóságainak bevonásával. Az útmutató célja a bevált gyakorlatok megosztása és olyan gyakorlati dokumentáció kidolgozása, amelyet a tagállamok és a Bizottság igazgatási eszközként, útmutatóként és a csalás elleni intézkedések/stratégiák megerősítését szolgáló segédeszközként felhasználhat. Az irányító hatóságok részére tett ajánlások nem kötelező erejűek.

A költségvetési rendelet 59. cikkének (2) bekezdés b) pontja értelmében a megosztott irányítás keretében a tagállamoké az elsődleges felelősség a szabálytalanságok és csalás megelőzése, felderítése és kijavítása terén. Ebből a célból a tagállamoknak eljárásokat és folyamatokat kell irányítási és ellenőrzési rendszereikbe beépíteni.

Nagyon sok csalási ügyben okiratok hamisítása segítségével nyernek hozzáférést az uniós forrásokhoz. A korai felderítés gyors reakciót, továbbá olyan megelőző intézkedéseket tenne lehetővé, amelyek biztosítják az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelmét. Ezért az OLAF úgy döntött, hogy a kérdéssel egy, a tagállamok részvételével megszervezett műhelytalálkozó keretében foglalkozik.

Az ebben részt vevő, öt különböző tagállamból érkezett szakértők gyakorlati tapasztalattal rendelkeztek azzal kapcsolatban, hogy miként lehet javítani a hamisított okiratok nagyobb valószínűségű észlelését. Tapasztalataik alapján listát állítottak össze azon legfőbb kérdésekről, amelyekre vonatkozóan szükség van a bevált gyakorlatok megosztására.

A munkafolyamatban a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság (DG REGIO), A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága (DG EMPL), a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság (DG MARE) és a Belügyi Főigazgatóság (DG HOME) is részt vett. A munkát az OLAF Csalásmegelőzés osztálya (OLAF/D2) koordinálta.

Az útmutató a szakértők közötti gyümölcsöző együttműködés eredménye. Az útmutató a tagállamok és az érdekelt felek mindegyike számára elérhető például az SFC 2007 csalás elleni platformon keresztül és a Bizottság szervezeti egységei számára az OLAF honlapján keresztül.

Az OLAF ezúton is köszönetet szeretne nyilvánítani a közreműködő szakértőknek:

Veselin SPASOV	Bulgária	Európai Unió alapokat ellenőrző Végrehajtó Ügynökség
Michal FIALA	Cseh Köztársaság	Legfőbb Ügyészség / Súlyos Gazdasági és Pénzügyi Bűncselekmények Elleni Főosztály

Angelo SAID	Málta	Miniszterelnöki Hivatal, Kabinetiroda, Belső Ellenőrzési & Nyomozati Főosztály
Jacek HORODKO	Lengyelország	Regionális Fejlesztési Minisztérium, Infrastrukturális Programok Támogatása Főosztály, Ellenőrzési és Szabálytalansági Főosztály
Małgorzata KACZANOWSKA	Lengyelország	Regionális Fejlesztési Minisztérium, Infrastrukturális Programok Támogatása Főosztály, Rendszerfejlesztési és Elszámolhatósági Főosztály
Bogdan BARARU	Románia	Csalás Elleni Főosztály

A dokumentumot a COCOLAF csalásmegelőzés csoport 2013. november 12-én hagyta jóvá.

1. Jogi szempontok

1.1. A hamisított okiratok fogalma

A nemzeti jogszabályok sérelme nélkül, ezen útmutató céljaihoz a következő fogalom használatos.

A hamisított okirat olyan dokumentum, amelynek valóságtartalmát módosították: ez azt jelenti, hogy az okirat nincs összhangban a valósággal. A módosítás lehet:

Fizikai: az okiratot módosíthatják fizikailag, például egyes adatok vagy hivatkozások kihúzásával, a dokumentumot megváltoztató, kézzel hozzáadott információval stb.

Tartalmi: az okirat tartalma nincs összhangban a valósággal, például az igénybevett szolgáltatások hamis leírása, jelentés hamis tartalma, jelenléti íven hamis aláírások stb.

A hamisítás mindenféle típusú okiratot érinthet, amelyeket a kedvezményezettek támogatások igénybevételéhez, közbeszerzési eljárásban való részvételhez vagy kiadások visszatérítéséhez nyújtanak be:

- Szerződések
- Személyazonossági iratok
- Önéletrajzok
- Bankgaranciák
- Vagyonmérlegek
- Számlák (papíralapú vagy elektronikus)
- Jelentések
- Munkaidő-nyilvántartások
- Jelenléti ívek
- Honlapok
- Egyéb

Példák a következményekre

A visszatérítési szakaszban benyújtott hamisított dokumentáció többek között három fő típusú csalárd tevékenységet eredményezhet:

- A kedvezményezett egyáltalán nem teljesít. Ezért hamis bizonyítékot állít elő a visszaigénylés érdekében. Ez harmadik felekkel és/vagy az ajánlatkérő alkalmazottaival való összejátszást is magában foglalhat (például vesztegetéssel kombinálva annak érdekében, hogy megkönnyítsék a tervet).
- A kedvezményezett kisebb összeget, mennyiséget vagy szolgálati időt teljesíthet annál, amire benyújtotta kérvényét és amennyire jogosult; ezért egyes okiratokat „kiigazíthat”.
- A kedvezményezett az elnyert támogatásokat arra használhatja, hogy más, az adott projekt keretében nem támogatott tevékenységeket finanszírozzon belőlük, és ezért hamis bizonyítékot és dokumentációt nyújt be.

Egy eseményt kizárólag bíró/bíróság minősíthet hamisításnak. Egy okirat módosítása nem minden esetben vezetheti arra a bírót/bíróságot, hogy ilyen következtetésre jusson. Ha bíróság jogerős ítéletével kimondja a hamisítást, a felelős tisztviselőknek azt csalásként kell kezelniük.

1.2. Az eredeti példányok, hitelesített másolatok stb. értéke

Négyfajta okirat kerülhet szóba:

- Eredeti okirat
- Az okirat hiteles másolata
- Az okirat egyszerű másolata
- Az okirat elektronikus változata

A nemzeti gyakorlatok arra nézve, hogy mikor kérnek eredetit és mikor másolatot, eltérőek lehetnek. A vonatkozó európai és nemzeti jogszabályok sérelme nélkül, a hatóságok kérésére a kedvezményezettnek minden esetben elő kell tudni adnia az eredeti okiratokat.

Az európai, nemzeti és belső szabályok sérelme nélkül, a felelős tisztviselőknek olyan gyakorlatias megközelítést kell alkalmazniuk, amely kiegyensúlyozza az elsőszintű ellenőrzések szükségleteit és a kedvezményezettek okiratmegőrzési kötelezettségeit könyvelési, auditálási stb. célokból.

Az irányító hatóságoknak a felmerült gyanú esetén az okiratok ellenőrzésével kapcsolatos konkrét intézkedéseket kell hozniuk. Hangsúlyozni kell a helyszíni ellenőrzések hatékonyságát. Például ha a kedvezményezett bizonyos művelet végrehajtásával kapcsolatos szándékával összefüggésben hamisítás gyanúja merül fel, akkor ezek lehetővé tennék a szükséges okiratellenőrzés elvégzését, és így képet lehetne alkotni arról, hogy a cég/vállalat valós kapacitással rendelkezik-e a projekt végrehajtására. (Megjegyzés: a dokumentumban az irányító hatóságok fogalmát az irányító hatóságokra, illetve minden olyan közreműködő szervezetre kell értelmezni, amelyre az irányító hatóságok feladatokat ruháztak át.)

Az irányító hatóságoknak megfelelő módot kell arra találniuk, hogy az uniós alapok hatékony és eredményes pénzgazdálkodásához kapcsolódó kötelezettségeiknek is megfeleljenek, egyidejűleg csökkentsék a kedvezményezettek adminisztrációs terheit. Adott esetben össze kell vetniük az ellenőrzés költségeit az állítólagos hamisítás értékével.

Gyanú esetén megfelelő alapossággal kell elvégezni a szükséges ellenőrzéseket és szükség esetén fel kell venni a kapcsolatot az igazságügyi hatóságokkal.

1.3. Közigazgatási jogkövetkezmények

A strukturális és kohéziós alapokat szabályozó tanácsi rendelet¹ arra kötelezi a tagállamokat, hogy szabálytalanságok esetén pénzügyi korrekciókat hajtsanak végre.² Ezek a korrekciók³ abból állnak, hogy – a szabálytalanságok egyedi vagy szisztematikus jellegétől, a természetüktől, súlyosságuktól és az alapoknak okozott kár végső nagyságától függően – az operatív programhoz való közpénz hozzájárulás egészét vagy részét visszavonják.

A hamisított okirat benyújtásának a projekt egészére vagy részére is lehetnek – többek között pénzügyi – kihatásai.

A hamisítás a kizárási, kiválasztási vagy megítélési kritériumok felméréséhez használt okiratokat is érintheti. Ennek eredményeként egy projekt nem lehet jogosult társfinanszírozásra, így kihatással van az operatív programból történő társfinanszírozást megítélő döntésre.

A hamisítás a visszatérítendő kiadás egészére vagy részére való jogosultságot is érintheti. A hamisítás az elvégzett munkákat vagy a felmerült költségeket igazoló okiratokkal kapcsolatban is felmerülhet. A hamisítás akár csak egyetlen számlánál is felléphet.

Az irányító hatóságoknak fel kell mérniük az anomália terjedelmét. Ha elszigetelt jelenség, akkor elég lehet a jogosulatlan költség vagy a számla törlése. A hatályos nemzeti jogszabályok sérelme nélkül fontolóra vehetik az egész támogatás visszavonását.

Adminisztratív szempontból a hamisított okirat következményének legalább a hamisított okirat kihatásainak megszüntetését kell eredményeznie. Például ha egy megbeszélés jelenléti ívén hamis aláírások szerepelnek, az irányító hatóságoknak törölniük kell a találkozóhoz kapcsolódó költségeket.

Egyes tagállamok külön szankciókat vezettek be.

---

¹ A 2007-2013 közötti programidőszak tekintetében: a Tanács 2006. július 11-i 1083/2006/EK rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 210., 2006.7.31.); A 2014-2020 közötti programidőszak tekintetében: a Közös Stratégiai Kerethez tartozó Európai Regionális Fejlesztési Alapra, Európai Szociális Alapra, Kohéziós Alapra, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és Európai Tengerügyi Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló COM(2011)615 rendeletjavaslat.

² A 2007-2013 időszakra vonatkozó 1083/2006 rendelet 98. és 99. cikke, valamint a 2014-2020 időszakra vonatkozó COM(2011)615 rendeletjavaslat előírja, hogy a Bizottság alkalmazzon pénzügyi korrekciókat a tagállamokkal szemben, amennyiben tagállamok nem teszik meg az egyedi vagy operatív programokkal kapcsolatos pénzügyi korrekciókat. A 2007. november 29-i 07/0037/03-EN sz. COCOF-feljegyzés tartalmazza a részleteket a Bizottság által a tagállamokkal szemben abban az esetben alkalmazható pénzügyi korrekciókról, ha a kedvezményezettek nem a közbeszerzési eljárás szabályainak megfelelően jártak el. Ezen túlmenően a 2011. november 19-i C(2011)7321 bizottsági határozat meghatározza a Bizottság által a 2006. július 11-i 1083/2006/EK rendelet 99. és 100. cikke alapján alkalmazható pénzügyi korrekciók alapelveire, kritériumaira és irányadó elvekre vonatkozó iránymutatásokat.

³ A pénzügyi korrekció eltér a közigazgatási szankciótól, mivel a pénzügyi korrekció csak visszafizetésből vagy a kifizetett / ki nem fizetett indokolatlan összeg törléséből áll.

Lengyel példák a közigazgatási jogkövetkezményekre

Az államháztartásról szóló törvény 207. cikkének (4) bekezdése szerint a kedvezményezettet ki kell zárni az európai alapokból kapott támogatásból, ha például eredetiként benyújtott hamisított vagy módosított okiratok alapján kapott kifizetést vagy dokumentumok támasztják alá a valótlanságot.

Egy esetben a jogerős bírósági ítélet megerősítette, hogy a kedvezményezett, annak partnere vagy egy, a projekt keretében feladatok végzésére felhatalmazott személy által elkövetett jogsértést egy ilyen helyzet is kísért.

A kedvezményezettet a támogatás behajtásától számított három évre kizárták.

1.4. Büntetőjogi jogkövetkezmények

A hamis okirat készítése és felhasználása (különösen uniós támogatások megszerzése céljából) valamennyi tagállamban szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény.

Amennyiben a tisztviselők olyan dokumentummal találkoznak, amely hamisított lehet, a hatályos belső és nemzeti szabályok sérelme nélkül értesíteniük kell az igazságügyi hatóságokat.

Román példák a büntetőjogi jogkövetkezményekre

- Hivatalos okiratok fizikai meghamisítása: 3 hónaptól 3 évig terjedő szabadságvesztéssel, amennyiben köztisztviselő követte el hivatali kötelezettsége ellátása körében, 6 hónaptól 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- Tartalmi hamisítás: 6 hónaptól 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- Magánokiratok hamisítása: 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal büntetendő.
- Hamisítás felhasználása: közokirat esetében 3 hónaptól 3 évig terjedő szabadságvesztéssel, magánokirat esetében 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal büntetendő.

Az EU pénzügyi érdekeinek érintettsége esetén a szabadságvesztés büntetés mértéke 3 évtől 15 évig terjedhet.

2. Figyelmeztető jelzések

A figyelmeztető jelzés a lehetséges csalás vagy korrupció jelzője. Egy olyan elem vagy több elem együttese, amely szokatlan jellegű vagy eltér a szokásos tevékenységtől. Annak a jele, hogy valami eltér a szokásostól és esetleg szükséges lehet további vizsgálata.

A figyelmeztető jelzések felbukkanása esetén az tisztviselőknek és a vezetőknek éberséget kell tanúsítaniuk és meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a csalás kockázata megerősíthető vagy megcáfolható legyen. A reakciókészség nagy jelentőségű. Az irányító hatóságok felelőssége, hogy eloszlassák a figyelmeztető jelzések által támasztott kétségeket.

Érdemes rámutatni, hogy a figyelmeztető jelzések előfordulása nem jelenti azt, hogy csalás történt vagy történhet, de a helyzetre a szükséges alapossággal figyelmet kell fordítani és nyomon követni.

2.1. Figyelmeztető jelzések az okiratok formátumában

A szokásos és általánosan elfogadott formaiságoktól eltérő dokumentumokat kérdésesként kell kezelni.

Számlák, levelek a társaság logója nélkül;

Nem kész formanyomtatványokra nyomtatott számlák;

Szemmel látható különbségek az okirat betűtípusában, -méretében, -élességében, -színében stb.;

Kitörölt vagy áthúzott számok, leírások a felhatalmazott személyek aláírása nélkül;

Kézírásos összegek a felhatalmazott személyek aláírása nélkül vagy olyan elemek egy nyomtatott dokumentumban, amelyeket előzetesen nem hagytak jóvá;

Betűhiány vagy -többlet, folytatólágosság hiánya a szöveges sorokban;

Szokatlanul éles hivatalos bélyegzőszélek vagy szokatlan szín, amely nyomtató használatára utalhat;

Személyek teljesen azonos aláírása (formátumban és méretben) különböző dokumentumokon nyomtató segítségével történt hamisítás lehetőségére utal;

Hasonló stílusú vagy azonos tollal készült több kézírásos aláírás, eltérő időperiódusokhoz kapcsolódó dokumentumokon.

2.2. Figyelmeztető jelzések az okiratok tartalmában

Szokatlan dátumok, összegek, megjegyzések, telefonszámok és számítások;

Hiányzó adatok (láncellenőrzésekből);

Hiba egy számítógépes számlában vagy fizetési papírban: például a végösszegek nem egyeznek a tranzakciók összesített összegeivel;

Számlánál hiányzó kötelező elem: dátum, adóazonosító szám, számlaszám stb.⁴.

- Adott személy aláírásának és a bélyegzőnek egyaránt azonos helye egy sor dokumentumon kép (és nem eredeti aláírás) használatára utal: számítógéppel készített kép lehet, amit az okirat hamisítására használtak;

- Cégek vagy személyek elérhetőségeinek – például telefonszám – hiánya;

Hiányzó sorozatszám a számlákon vagy olyan áruk szállítólevelein, amiket általában sorozatszámokkal jelölnek (elektronika, gyártósorok stb.);

- Áruk vagy szolgáltatások homályos leírása;

Bankszámla számok esetében a szokásostól való eltérés és diszcrepanciák (például a szükségesnél kevesebb számjegy, a bank adott fiókjához nem illő szám, más szemmel látható ellentmondás).

2.3. Körülmények

A vállalkozó címe megegyezik egy alkalmazott címével;

A beszállító vagy kedvezményezett címe hazai intézményben található;

Szokatlan számú kifizetés egy jogosultnak vagy címre;

A cégjegyzékben nem regisztrált szervezetek által kibocsátott számlák;

Szokatlan késedelem információnyújtásnál;

A kedvezményezett nem tud eredeti okiratokat előadni kérésre;

Az okiratban szereplő adat vizuálisan eltér egy ugyanazon szervezet által kibocsátott hasonló okirattól;

Nyilvánosan hozzáférhető cégnyilvántartásban nem szereplő vagy nyilvános forrásokban nem található cégre történő hivatkozás;

Újonnan létesített cég által kibocsátott számlák;

A számlát kibocsátó cég e-mail címei külföldi internet szerveren találhatóak.

---

⁴ Lásd a 2. mellékletet.

2.4. Az okiratok és a rendelkezésre álló információk közötti ellentmondások

Az azonos kibocsátó által kiállított számlák dátuma és a száma között ellentmondás áll fenn, például:

- 152. sz. számla, kibocsátás dátuma: 2012.03.25.
- 103. sz. számla, kibocsátás dátuma: 2012.07.30.

Könyvelésben nem szereplő számlák;

Az ajánlattal – ár, mennyiség és minőség, terméktípus és/vagy a termék vagy nyújtott szolgáltatás leírása tekintetében – nem egyező számla;

A társaság képviseletében fellépő olyan személy aláírása levélen/szerződésen/dokumentumon, aki a nemzeti cégnyilvántartásban nem szerepel ilyen minőségben;

Ellentmondás az adott társaság honlapján nyújtott információ és a kibocsátott számla között: pl. a társaság tevékenysége nem egyeztethető össze a kiszámlázott árukkal vagy szolgáltatásokkal.

3. A felderítés módszere

A legjobb felderítési módszer a hamisítás valósággal való összevetése, amely egyben a leggyorsabb és legkézenfekvőbb mód arra, hogy az időérzékeny felderítéssel a legjobb eredményt érjük el. Megfelelő ellenőrzéseket kell végezni, hogy válaszokat kapjunk olyan kérdésekre, mint

Az adott gazdasági tevékenységet végző társaságok valóban léteznek?

Valóban ez a közintézmény bocsátotta ki ezt az okiratot?

Kik azok a személyek valójában, akik állítólag részt vettek az adott tevékenységben?

Ki az adott vagyontárgy valódi tulajdonosa?

3.1. Kockázatalapú elemzés

Múltbeli, különös tevékenységi körükön belül és földrajzi célterületükön szerzett tapasztalataikra építve a felügyelő hatóságok meghatározhatnak különösen kockázatos ágazatokat. Fel kell hívniuk alkalmazottaik figyelmét ezekre és specifikus intézkedéseket, valamint ellenőrzéseket kell bevezetniük.

Az okiratok hamisításának vagy megváltoztatásának kockázata a projekt végrehajtásának különböző fázisaihoz kötődő különböző típusú dokumentumokhoz kötődnek, így például:

- a társfinanszírozás kritériumainak való megfelelést igazoló tanúsítvány,
- ingatlan jogcíme,
- munkák/szolgáltatások teljesítésigazolása és annak elfogadása,
- számlák és a kifizetéseket alátámasztó dokumentumok,
- jelenléti ívek stb.

Az alábbiakban néhány példa következik.

Kockázatos okiratokra példák

Amikor a társfinanszírozási kritériumoknak való megfelelésről van szó, egyes ajánlattevők hajlamosak lehetnek hamisított okiratok benyújtására, ha nem tudnak megfelelni a feltételeknek. Ezért különös figyelmet kell fordítani az ezen dokumentumokon található logókra, aláírásokra, dátumokra és pecsétekre.

Adó- és társadalombiztosítási járulék igazolások — ezeket az igazolásokat az adó- és/vagy társadalombiztosítási hatóság vagy szerv állítja ki specifikus szabvány formanyomtatványokon. Eredetiségük a kibocsátó hatóságnál vagy szervnél ellenőrizhető.

Banki kivonatok — az ajánlattevőnek hamis banki kivonatra lehet szüksége ahhoz, hogy igazolja, megfelel a társfinanszírozási követelményeknek. Egy hamis banki kivonat nem minden esetben észlelhető könnyen. Az alkalmazottak azonban ellenőrizhetik, hogy van-e összhang a bankszámlán kimutatott összeg, valamint a társaság bevallott árbevétele és a mérlegben szereplő tőkéje között.

Mérlegek — egy ajánlattevő meghamisíthatja a mérlegeket gazdasági és pénzügyi kapacitásának igazolása céljából. Bár ezt nem mindig egyszerű ellenőrizni, érdemes lehet online információkat keresni a megadott információk keresztellenőrzésére. Vannak szabadon hozzáférhető adatbázisok, amelyek az árbevételre, a tőkére és a társaság egyes kulcsfontosságú pénzügyi adataira nézve információt adnak.

Kockázatos ágazatokra példák

Áruszállítás

Ezen a területen a tipikus csalási mintázatok a következőkből állnak:

Az árukat részben vagy egészben nem szállítják le;

Az árukat alacsonyabb minőségben szállítják le a magasabb minőségért kifizetett összegért;

Ugyanazon áron használt árucikk nyújtása új helyett.

Ezeket a csalási mintázatokat hamisított számlák és esetleg más okiratok kísérik.

Az áruk túlságosan homályos leírása a számlákon legyen figyelemfelkeltő a felelős tisztviselők számára. Ha lehetséges, végezzenek helyszíni ellenőrzést annak érdekében, hogy az áruk meglétét igazolni tudják, ellenőrizzék sorozatszámukat (ha van) és vizsgálják meg az áruk eredetigazolását.

Figyelmet kell fordítani olyan potenciális esetekre is, ahol például egy cikk sorozatszáma is hamisított annak érdekében, hogy a hamis okiraton szereplő sorozatszámmal egyezzen; így például ellenőrizni kell a cikken szereplő sorszámot, hogy vannak-e hamisításra utaló jelek.

Építőipar

Ezen a területen a tipikus csalási mintázatok a következőkből állnak:

A munka nem vagy nem teljes körű elvégzése;

Olyan munkát végzése, amely nem felel meg a technikai specifikációknak, de a tervezett áron számlázzák ki;

Nem létező vagy valós üzleti tevékenységet nem folytató vállalkozóktól származó számlák becsatolása;

Költségek túlszámlázása.

Ezeket a csalásokat hamis számlák és/vagy hamis teljesítésigazolások támasztják alá.

Az irányító hatóságok alkalmazottainak szakmai szkepticizmussal és körültekintően kell ellenőrizniük az építkezési projekteket. Nagy projektek esetében szoros monitoring rendszert kell felállítani. A felelős tisztviselőknek tisztában kell lenniük a környezettel, amelyben a kedvezményezett tevékenykedik (kapcsolódó cégek, érdekképviselők, alvállalkozók, a tevékenység földrajzi szektora stb.) annak érdekében, hogy gyorsan észlelni tudjanak bármilyen eseménnyel, okirattal vagy számlával kapcsolatos anomáliát. Ezen túlmenően helyszíni ellenőrzéseket kell végezni annak érdekében, hogy a számlák és alátámasztó dokumentáció valóságát biztosítsák.

Képzések, konferenciák, szemináriumok, kiküldetések

Ezen a területen a tipikus csalási mintázatok a következőkből állnak:

Költségek túlszámlázása;

Hamis jelenléti ívek egy esemény elégtelen mivoltának leplezésére.

Ezeket a csalásokat részben vagy egészben hamis munkaidő-nyilvántartásokkal, hamis számlákkal, hamis résztvevői listákkal támasztják alá.

Amikor képzéseken/konferenciákon vagy szemináriumokon való részvételekről van szó, a véletlenszerű ellenőrzések hatékony csalásfelderítési eszközöknek bizonyulnak ezen a területen, ha elég részlet áll rendelkezésre a bejelentett résztvevőkről. Ezért erősen ajánlott a kedvezményezettől elvárni, hogy kérje be a résztvevők bizonyos elérhetőségeit (legalább a telefonszámukat, e-mailcímüket és a munkáltatójuk adatait) a jelenléti ív aláírása mellett, mert így lehetőség nyílik a személyes adatok védelméről szóló jogszabályoknak megfelelő keresztellenőrzések elvégzésére.

3.2. Keresztellenőrzések adatbázisok segítségével

Az irányító hatóságok által a rendelkezésre álló információk keresztellenőrzése kulcsfontosságú elsőszintű ellenőrzés. Ez szűrőpróbaszerűen is elvégezhető. A társaság regisztrációs adataira, pénzügyi adataira, működési adataira stb. vonatkozhat.

A közvetlen internet hozzáférés lehetővé teszi a felelős tisztviselőnek, hogy egy szervezet létezésével kapcsolatos ellenőrzéseket végezhesen a címe és a telefonszáma ellenőrzésével. Hozzáférést biztosít továbbá a szervezet honlapjához, ha van ilyen, és hasznos információkat biztosíthat a társaság működéséről, valamint üzleti és pénzügyi környezetéről.

A nemzeti jogszabályok sérelme nélkül az irányító hatóságok hozzáférést kérhetnek adatbázisokhoz vagy bármilyen intézménytől, amely független és különálló releváns információkkal rendelkezik (például költségvetési kötelezettségekkel kapcsolatban tevékenykedő állami pénzügyi intézményektől⁵ és ehhez kapcsolódó dokumentumokat, földhivataloktól földhivatali vagy tulajdonjogi azonosításokat, kereskedelmi hivatalokat a társaságok szerkezetére és történetére nézve, adott hatóságokat engedélyköteles tevékenységekre nézve stb.). A határokon átnyúló tevékenységek ellenőrzése ennél bonyolultabb lehet. Az általános internetes keresések itt is hasznos következtetésekhez vezethetnek.

A 3. mellékletben található egy lista hasznos honlapokról.

3.3. Helyszíni ellenőrzések

A helyszíni ellenőrzések kulcsfontosságúak a hamis okiratok felderítése szempontjából.

Elősegítik a következők igazolását:

a kedvezményezett létezését és bizonyos mértékig az ajánlat keretében benyújtott dokumentációban szereplő elemek és a valóság közötti konzisztenciát, a projekt végrehajtására nézve;

a társfinanszírozás /kifizetés céljára becsatolt dokumentumok (függetlenül attól, hogy papíron vagy elektronikusan tették ezt) másolatai teljesen egyeznek-e a kedvezményezett birtokában lévő eredeti okiratokkal;

---

⁵ Adóhivatalok, társadalombiztosítási hivatalok, vámhivatalok stb.

az átadás-átvételi jegyzőkönyvben és a számlákban szereplő információ megfelel a valóságnak, vagyis a munkákat és szolgáltatásokat a jelentett mértékben végezték el.

A helyszíni ellenőrzések intenzitásáról az irányító hatóság az azonosított kockázatok, a projektek típusai és kiterjedése, valamint a kedvezményezett típusai figyelembevételével dönt.

Elektronikus dokumentumok

Az elektronikus dokumentumok használata számottevően megnőhet a 2014–2020 közötti időszakra szóló, következő többéves pénzügyi kerettel. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kedvezményezettek és az irányító hatóságok, igazoló hatóságok, ellenőrző hatóságok és közreműködő szervezetek közötti minden információcsere kizárólagosan elektronikus adatcsere-rendszereken keresztül történjen.⁶

Ennek várhatóan viszonylag kis hatása lesz a hamisított okiratok felderítésére nézve, amelyek elsősorban a dokumentumokból hiányzó kötelező információkhoz, a hamis információk vagy elemek biztosításához, az adott kontextuson belüli több dokumentum közötti ellentmondáshoz, a kedvezményezett általános viselkedéséhez stb. kapcsolódnak. Ezek mind olyan elemek, amelyek nincsenek közvetlen kapcsolatban az okiratok típusaival.

Ugyanakkor új kérdéskör jelentkezhethet az okiratok elektronikus továbbításának biztonsága, integritása és eredetisége kapcsán. Ezt az elektronikus aláírás használatával lehet kezelni. A hatóságoknak ellenőrizniük kell az elektronikus aláírás szolgáltatójánál, hogy a használt elektronikus aláírás eredeti-e.

Minden esetben – akár papír-, akár elektronikus formátumról van szó – egy hamisított okirat gyanújának az illetékes hatóságok keresztellenőrzéséhez és/vagy helyszíni ellenőrzéséhez kell vezetnie, hogy amennyire lehetséges, ellenőrizzék az információ valóságtartalmát.

Ezen túlmenően a kedvezményezetteknek a papíralapú okiratokat (eredetieket vagy hitelesített másolatokat) meg kell őrizniük – ha ilyenek vannak – és az illetékes hatóságok számára át kell ezeket adni az ellenőrzések céljából.

3.4. Az irányító hatóságok és a rendőrség/igazságügyi hatóságok közötti koordináció

Egy esetlegesen hamisított okirat esetén az irányító hatóságoknak ellenőrzést kell végezniük, hogy eloszlassák a kételyt vagy megbizonyosodjanak a kockázatról. Ha a kockázat megerősítést nyert, az irányító hatóságnak meg kell fontolnia egy helyszíni ellenőrzés lefolytatását.

A reakciókészség nagy jelentőséggel bír és gyors, megfelelő intézkedésekhez kell, hogy vezessen, így:

⁶ A 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó rendeletjavaslat (COM(2011) 615) 112. cikkének (3) bekezdése.

a tevékenységhez való kifizetések szükségszerű felfüggesztése szabálytalanság vagy csalás gyanúja esetén,

okiratok és bizonyítékok őrzése,

az információ továbbítása – közvetlenül vagy a felettesen keresztül – az igazságügyi hatóságokhoz tekintet nélkül a belső és nemzeti szabályokra.

Mind a közigazgatási, mind a büntetőjogi oldalon párhuzamosan történhet reakció, az esettől függően.

A rendőri/igazságügyi hatóságokkal való korai kapcsolat taktikai okokból fontos lehet:

Hozzájárulhat a megfelelő további lépések tervezéséhez, különösen az arról való döntéshez, hogy

- melyik hatóság irányítson;
- milyen lépések a legmegfelelőbbek az EU és az érintett tagállam pénzügyi érdekeinek védelme érdekében, valamint az ügy igazságügyi nyomozás és vádképviselése hatékonyságának biztosítása szempontjából.

Ahol nagy gyakorisággal fordulnak elő hamis okiratok, ott ajánlott a regionálisan vagy nemzeti szinten működő szakosodott szervekkel a kapcsolat és a közös együttműködés, képzés kiépítése.

A szabálytalanságok jelentéséért felelős hatóságoknak a csalási ügyekben követniük kell a büntetőeljárás eredményeit is. Az eljárások során megszerzett információkat az OLAF-hoz is továbbítani kell a vonatkozó szabályoknak megfelelően (például a szabálytalanságkezelő rendszer (IMS) keretében negyedéves jelentésekkel).

Egy másik kulcskérdés a bűnüldöző hatóságokkal való információcsere jól működő rendszerének fejlesztése annak érdekében, hogy az IMS-jelentéshez szükséges adatokat beszerezhessék.

MELLÉKLETEK

1. melléklet – Példák hamisított okiratokra

Ez a melléklet hamisított számlákra, munkaidő-nyilvántartásokra, jelenléti ívekre, bankgaranciákra, kapacitás-kimutatásokra, igazolásokra, repülőjegyekre, honlapokra stb. hoz példákat.

1. példa – Szokatlan okiratszám és bélyegző hiánya

Tények: Egy operatív program kedvezményezettje közbeszerzési eljárást folytatott le egy szolgáltatásra. Az egyik okirat, amelyet a gazdasági szereplőknek be kellett csatolni a kedvezményezettnek annak bizonyítására, hogy jogosultak a részvételre, egy igazolás volt a Nyilvántartási Hivataltól (cégnyilvántartás). Ez az igazolás a társasággal kapcsolatban adminisztratív adatokat tartalmaz: székhely, partnerek, vezetők, képviselő stb. A szerződést egy konzorcium nyerte el, így minden abban résztvevő társaságnak be kellett nyújtania ilyen igazolást.

Figyelmeztető jelzés: Az auditor gyanúját az igazoláson szereplő pecsét hiánya és a dokumentum szokatlan száma keltette fel. Az ilyen dokumentum számozása (éééé/hh/nn/óó/pp/mm) formátumban van és ellentmondás volt a szám és az okirat kibocsátási dátuma között.

Reakció: Az auditor észlelte, hogy az egyik társaság igazolása hamis tartalmú dokumentum volt. Az auditor keresést végzett a cégnyilvántartás nyilvános adatbázisában és látta, hogy a társaság vezetője, partnere és képviselője egy bizonyos A. úr volt. Az igazolás szerint a cégvezető, partner és képviselő B. úr volt, aki megkötötte a konzorciumi és a közbeszerzési szerződést is. Az ellenőrző hatóság megkeresést intézett a Nyilvántartási Hivatalhoz az okirat valódiságával kapcsolatban. A Nyilvántartási Hivatal válaszában megerősítette, hogy ezt az okiratot nem a hatóság bocsátotta ki és az okirat száma nem egyezik a kiállítás dátumával.

Eredmény: Pénzügyi korrekcióra tett ajánlás a közbeszerzési eljárás kiadásainak 100%-ára vonatkozóan és értesítés az ügyészségnek további nyomozás végett.

2. példa – Szokatlan számú tanúsítvány

Tények: Az ellenőrző hatóság közbeszerzési eljárást indított egy szolgáltatásra. Az egyik okirat, amelyet a gazdasági szereplőknek be kellett csatolni annak bizonyítására, hogy jogosultak a részvételre, egy igazolás volt az 1. szakértő – csoportvezető tapasztalatára vonatkozóan.

Figyelmeztető jelzés: A bíráló bizottság egyik tagja felfedezte, hogy a gazdasági szereplők egyike egy szokatlan sorozatszámú igazolást nyújtott be. Az okiratot nem az arra feljogosított személy – a főtitkár vagy a miniszter – bocsátotta ki, hanem az egészségügyi minisztérium egyik osztályvezetője.

Reakció: Az ellenőrző hatóság megkeresést intézett a minisztériumhoz az okirat valódiságával kapcsolatban. A főtitkár azt válaszolta, hogy nem az egészségügyi minisztérium bocsátotta ki ezt az igazolást és az okirat nincs regisztrálva a minisztérium információs és nyilvántartási rendszerében.

Eredmény: Az ellenőrző hatóság kizárta a gazdasági szereplőt a közbeszerzési eljárásból. Az aktát megküldték az ügyészségnek további nyomozás végett. A nyomozás kiderítette, hogy az okirat sorozatszámát megváltoztatták annak érdekében, hogy a minisztérium által kibocsátott valós okiratnak tűnjön.

3. példa – Eltérő tinta használata egy számlán

Tények: A kedvezményezett könyvelője számokat adott a számlához, megnövelve ezzel a kifizetendő összegeket.

Figyelmeztető jelzés: Eltérő színű tinta használata a számlák kiállításánál.

Reakció: Ellenőrzési folyamat indult be. Az auditor összehasonlította (keresztellenőrzés) a számlában szereplő számokat az elsődleges okiratokkal, azaz a szerződésekkel és az átadás-átvételi jegyzőkönyvekkel. Az auditjelentést megküldték az ügyészségnek. A számlákhoz csatolt dokumentumokat további bizonyítékként használták.

Eredmény: A könyvelőt sikkasztás miatt elítélték. A kedvezményezett nem tudott a könyvelője által elkövetett illegális tranzakciókról. Az auditor kiállított egy, a közpénzek belső ellenőrzéséről szóló törvénynek megfelelő nyilatkozatot hanyag kezelésről a könyvelő ellen, aki teljes körűen, kamatostul visszatérítette az okozott kárt.

4. példa - A finanszírozás terjedelmén túlmutató ágazatban tevékenykedő cég által kibocsátott száma

Tények: Munkaruházat finanszírozása érdekében minden alkalmazottnak számlát kell benyújtania az eladótól.

Figyelmeztető jelzés: Az egyik alkalmazott fűszernövényekkel foglalkozó cégtől nyújtott be egy számlát.

Reakció: Az auditor megkereséssel fordult a cég felé. Úgy tűnt, hogy a számlán szereplő pecsétet a társaság évek óta nem használta, mert ellopták. A cég azt is kijelentette, hogy a számla száma nem felelt meg az általuk használt nómenklatúrával.

Eredmény: Az elkövető visszatérítette a kifizetett összeget. A közpénzek belső ellenőrzését végző hivatal vezetője úgy döntött, hogy a cselekménye társadalomra veszélyességének foka csekély mértékű volt, ezért az ügyet nem küldték meg az ügyészségnek.

5. példa

Tények: A kedvezményezett 20 millió CZK számlaegyenleget mutató banki kivonatot nyújtott be az uniós társfinanszírozás elnyeréséhez szükséges pénzügyi kapacitás igazolásához.

Figyelmeztető jelzés: A kedvezményezettel szemben a rendőrség már nyomozást folytatott. A nyomozók információt kaptak a kedvezményezett rossz pénzügyi/gazdasági helyzetéről, ami nem állt összhangban az ajánlatkérőkhöz benyújtott banki kivonattal.

Reakció: A rendőrség keresztellenőrzést végzett a bankkal a banki kivonatról. A kedvezményezett által az ajánlatkérőknek benyújtott banki kivonat hamisnak bizonyult. A számlaegyenleg valójában 20 000 CZK volt. Az elkövető valódi banki pecsétet használt, ami azt jelenti, hogy valószínűleg volt egy, a bankban dolgozó tettestársa, de ezt nem lehetett bebizonyítani.

Eredmény: Ezek az információk büntetőeljáráshoz vezettek. A kedvezményezett ellen vádat emeltek és szabadságvesztést szabtak ki rá.

Adresář ☎

VÝPIS Z ÚČTU

číslo účtu: 0000002004770001
BÚ TTS, SPOL. S R.O.

klíent [REDACTED] TRADE [REDACTED]

datum výpisu 31-10-02

měna CZK

číslo výpisu 1

strana 1

[REDACTED] TRADE [REDACTED] - TTS, SPOL. S R
[REDACTED]/55
181 00 PRAHA 8 - ČIMICE

Plněný stav minulého výpisu 0.00

DATUM	OPERACE	DEBET	KREDIT
31-10-02	00020/PO2 9 KS 379		20,000.00CR
31-10-02	Fixed Commission	110.00DR	
31-10-02	Interest		0.28CR
Součty obrátů za výpis		110.00DR	20,000.28CR
zůstatek			19,890.28CR
limit			0.00
lze čerpat			20,000.00CR

číslo účtu: 0000002004770001
 BÚ TTS, SPOL. S R.O.
 klient: [REDACTED] TRADE [REDACTED]
 datum výpisu: 31-10-02
 měna: CZK
 číslo výpisu: 1
 strana: 1

[REDACTED] TRADE [REDACTED] - TTS, SPOL. S R
 [REDACTED] /55
 181 00 PRAHA 8 - ČIMICE

konečný stav minulého výpisu 0.00

M	OPERACE	DEBET	KREDIT
	31-10-02 00020/PO2 9 KS 379		
	31-10-02 Fixed Commission	110.00DR	20,000,000.00CR
	31-10-02 Interest		280.00CR
Součty obrátů za výpis		110.00DR	20,000,280.00CR
zůstatek			20,000,170.00CR
limit			0.00
lze čerpat			20,000,170.00CR

Hamisított dokumentum

6. példa

Hamisított banki kimutatás (banki műveletek igazolása)

Tények: Egy helyszíni ellenőrzés során a kedvezményezett két szkennelt banki kivonat nyomtatott változatát mutatta be (A és B számla után 2011.09.13-án fizetett héa igazolásaképpen).

Figyelmeztető jelzés: Az A számla (11 2222 3333 4444 5555 6666 7777) és a B számla (11 2222 3333 4444 5555 66667) között a bankszámlaszámok tekintetében mutatkozó eltérés gyanús lett.

Reakció: A kedvezményezettet felkérték, hogy nyújtsa be az eredeti, a bank által lepecsételt banki kivonatokat, de erre soha nem került sor. A banki kivonatok másolatainak elemzése kimutatta, hogy:

- a B számlán szereplő héa-kifizetést igazoló banki kivonaton a „bankszámlaszámról” mezőben 23 számjegyből álló bankszámlaszám szerepel a sztenderd 26 számjegy helyett;
- látható méretbeli és élességbeli különbség van a két banki kivonat betűtípusánál. A mezőkben szereplő adatok: elszámolási dátum, pénznem dátuma, bankszámlaszám, tranzakció összege, lekönyvelt összeg, kifizetés címszó vizuálisan eltérőek voltak.

Ezen túlmenően egy másik banki kivonatot is benyújtottak, amely másik számlaszámot és eltérő kifizetési dátumot (2011.09.16.) tartalmazott, de ugyanazt az összeget és ugyanazt a beszállítót. A fenti problémák kétséget ébresztettek a 2011.09.13-i kifizetéseket igazoló banki kivonatok valóságával kapcsolatban.

Eredmény: Az irányító hatóságok értesítették az ügyről az ügyészséget bűncselekmény gyanúja miatt. Egyidejűleg a felfüggesztették a kedvezményezett irányába teljesítendő kifizetést.

7. példa

Tények: A kedvezményezett eredetiként nyújtott be egy banki kivonatot.

Figyelmeztető jelzés: A dokumentum alapos vizsgálata kimutatta, hogy az csak másolat volt. A kedvezményezett magyarázata szerint már nem az övé volt ez a bankszámla. Ezért csak ez az okirat állt rendelkezésére.

Reakció: A kedvezményezettet felkérték, hogy nyújtsa be az eredeti, a bank által lepecsételt banki kivonatot, de erre soha nem került sor. A fent említett banki kivonat másolatának elemzése a következőket mutatta ki:

- Nem egyezett az egyenleg összege. A kezdő egyenleg 1 733,83 PLN volt, egyetlen pénzügyi tranzakció – 2 893,40 PLN – kifizetése után a végső egyenleg ugyanez az összeg lett – 2 893,40 PLN.
- A „teljes levonás” mezőben szereplő összeg – 9 444,98 PLN – nem felelt meg a tranzakciók összegének.

Eredmény: Bűncselekmény gyanúja miatt az irányító hatóságok értesítették az ügyről az ügyészséget. Egyidejűleg a kedvezményezettnek a kifizetést felfüggesztették.

8. példa

Hamisított (megváltoztatott) számlák

Tények: A kedvezményezett kifizetés iránti kérelme mellé 2009. szeptemberi számlamásolatokat és banki kivonatokat csatolt.

Figyelmeztető jelzés: Helyszíni ellenőrzés során felkérték a kedvezményezettet az eredeti okiratok bemutatására. A kedvezményezett azt állította, hogy azok elvesztek.

Reakció: A bűnüldöző hatóságok által végzett nyomozás kimutatta, hogy a dokumentumok kibocsátási dátumát megváltoztatták. Az eredetieket megtalálták ugyanezen számmal, de eltérő dátummal (2009. július). Így megállapításra került, hogy a másolatok hamisítványok voltak.

A kedvezményezett meghamisította a dátumokat, hogy elrejtse azt a tényt, hogy a támogatási pályázat benyújtása előtt elkezdte már a projektet. Emiatt kérelme jogosulatlaná vált.

Eredmény: Büntetőeljárás indult ellene. A kedvezményezettet azzal vádolták, hogy az operatív programból származó forráshoz jutás érdekében meghamisította a dátumokat a vállalkozóval kötött megállapodáson, a számlákon és a banki átutalásokon. 2013-ban a kedvezményezettet felmentő ítélet született. Az ügyészség fellebbezett. Az eljárás során megállapításra került, hogy a projekt végrehajtása a társfinanszírozás iránti kérelem előtt megkezdődött, ezért a kedvezményezett nem volt jogosult arra, hogy a program keretében támogatást nyerjen. Az irányító hatóságok intézkednek majd a kedvezményezettel kötött támogatási megállapodás megszüntetése és a kifizetett összegek visszatéríttetése iránt.

9. példa

Tények: Egy pályázó társaság székhelyét tervezte újrabútorozni és felújítani, a pályázati szakaszban benyújtotta a szükséges három árajánlatot.

Figyelmeztető jelzés: A felülvizsgálati szakaszban a következő problémákra derült fény:

A csalás gyanúját leginkább a jelentkezési formanyomtatvánnyal együtt becsatolt ajánlatok közötti hasonlóság alapozta meg (lásd Q1, Q2 és Q3);

A benyújtott ajánlatok részlethiányossága szintén kérdéses volt. Az ajánlatok csak végösszeget adtak, egységárat és mennyiséget nem tartalmaztak. Kulcsrakész kivitelezésről volt szó; ugyanakkor a vakolási, festési és padlózási munkákkal kapcsolat sem méretek, sem egységárak nem szerepeltek az ajánlatokban (lásd Q1, Q2 és Q3) és kérésre sem adtak ilyet az ellenőröknek;

A számlát kibocsátó cég (lásd INV) a munka kivitelezése után más volt, mint a jelentkezési fázisban kiválasztott cég (lásd Q1).

A számlát kibocsátó cég (lásd INV) azonos hea-számmal rendelkezett, mint ami a kedvezményezett által kiválasztott cég (lásd Q1) ajánlatában szerepelt, mégis a cég nem ugyanaz volt;

A társaságok héa-számaikat a VIES-ben ellenőrizték. Kiderült, hogy a Q1 ajánlatban olyan héa-számot használtak, ami a számlát kibocsátó cég nevének megfelelő volt;

Reakció: További ellenőrzéseket végeztek a héa főosztállyal.

A Q1 ajánlatot benyújtó társaság az ő nyilvántartásaikban nem szerepelt;

Ezek a tényleg komoly kétséget ébresztettek a Q1 ajánlatot benyújtó cég létezése iránt, amelyik a munkát elnyerte.

Ezen túlmenően további ellenőrzések során fény derült arra, hogy a három benyújtott ajánlat közül kettő (Q2 és Q3) cége azonos részvényesekkel és igazgatókkal rendelkezik, mint a fő részvényes XXXXXXXXXX Ltd.

Eredmény: Az ellenőrző hatóság azonnal 25 %-os visszatérítést rendelt el a csalás gyanújára alapozva és a további nyomozások eredményétől függően. A támogatást visszafizették. Az ügyet az AFCOS-hoz továbbították, amely nyomozást indított.

Q 1

[REDACTED] LTD.
PHONE [REDACTED]
VAT - [REDACTED] 16 [REDACTED] 15
E-MAIL [REDACTED]

FACSIMILE TRANSMITTAL SHEET

TO: [REDACTED] FROM: [REDACTED]
MR [REDACTED]
COMPANY: [REDACTED] DATE: 24/MARCH/2009
RF: QUOTE TOTAL NO. OF PAGES INCLUDING COVER: 1
NOTES/COMMENTS:

Dear Sir,

Hereunder is our quote for the works required. Kindly note that this quote is valid for 12 months as of today.

	Euro Price (excl. VAT)	Euro VAT	Euro Price (incl. VAT)
1. Air-conditioning work	12,000.00	2,160.00	14,160.00 ✓
2. Electrical Installation	4,250.00	765.00	5,015.00 ✓
3. Plastering and painting works	8,950.00	1,611.00	10,561.00 ✓
4. Internal wooden doors	3,250.00	585.00	3,835.00 ✓
5. Sanitary area works	2,790.00	502.20	3,292.20 ✓
6. Flooring	5,125.00	922.50	6,047.50 ✓
7. Drop ceiling	4,125.00	742.50	4,867.50 ✓
8. Internal Glazing	2,950.00	531.00	3,481.00 ✓
9. Light fittings	1,750.00	315.00	2,065.00 ✓
10. Multimedia facilities	3,750.00	675.00	4,425.00 ✓
11. Classroom furniture	6,750.00	1,215.00	7,965.00 ✓
12. Service room	4,450.00	801.00	5,251.00 ✓
13. Lounge area	6,500.00	1,170.00	7,670.00 ✓
14. Shading systems	1,450.00	261.00	1,711.00 ✓
15. Dispensing machines	1,150.00	207.00	1,357.00 ✓
16. Decorative paintings	2,250.00	405.00	2,655.00 ✓
17. Internal signage	1,250.00	225.00	1,475.00 ✓
TOTAL Euro	72,740.00	13,093.20	85,833.20

Please keep us updated.
[REDACTED]

DISCLAIMER:

The information in this email and any attachments are confidential and intended solely for the use of the individual or entity to whom they are addressed. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately using the sender email address and delete this email. You should not read or copy this e-mail, use it for any purpose, disseminate it or disclose its contents to any other person. Note that any views or opinions presented in this email are solely those of the author and do not necessarily represent those of the firm as this may be contrary to the firm's policy and outside the scope of the employment of the individual concerned. The firm will not accept any liability in respect of such communication. Although the firm has taken reasonable precautions to ensure no viruses are present in this email, the firm cannot accept responsibility for any loss or damage arising from the use of this email or attachments. Moreover, communication via email over the internet is not secure and messages may be read, manipulated or otherwise compromised by unknown third parties. The firm does not accept any responsibility for the correctness and completeness of the transfer of information contained in such communication nor for any delay of receipt.

Q 2

[Redacted] *Ltd.*

24/03/2009

Quotation: [Redacted]

Dear Mr. [Redacted]

Hereunder is the quote requested as per specifications detailed to us by [Redacted]
- Forsite Design. Please note that this quote is valid for up to 12 months.

		VAT	Total
1. A/C supply and install	12,500.00	2,250.00	14,750.00
2. Electricals	4,000.00	720.00	4,720.00
3. Plaster / paint work	8,500.00	1,530.00	10,030.00
4. Woodworks	4,800.00	864.00	5,664.00
5. Sanitary supplies	3,000.00	540.00	3,540.00
6. Floor coverings	6,000.00	1,080.00	7,080.00
7. Suspended ceilings	3,250.00	585.00	3,835.00
8. Internal Glazing	2,950.00	531.00	3,481.00
9. Light fittings	2,150.00	387.00	2,537.00
10. Multimedia supplies	3,520.00	633.60	4,153.60
11. Classroom furniture	6,950.00	1,251.00	8,201.00
12. Service room	4,950.00	891.00	5,841.00
13. Lounge area	5,125.00	922.50	6,047.50
14. Shading	1,750.00	315.00	2,065.00
15. Dispensing machines	1,450.00	261.00	1,711.00
16. Decorative paintings	2,750.00	495.00	3,245.00
17. Internal signage	1,750.00	315.00	2,065.00
			88,966.10

Please let us know if clarifications are required.

Thanks and regards.

[Redacted Signature]
Managing Director.

MEMBER OF:
[Redacted]

Q 3

 Ltd.

Tel/Fax:
VAT Reg No
Co. Reg.

Quote to

Date: 24th March 2009

Dear

Thanks for this opportunity to quote for your new project. Following the site visit and the meeting with the designer in charge, hereunder is our itemized quote as requested.

	<u>Net price</u>	<u>VAT</u>	<u>Total</u>
1. Air-conditioning	11,000.00	1,980.00	12,980.00
2. Electrical Installation	4,180.00	752.40	4,932.40
3. Plastering and painting	9,020.00	1,623.60	10,643.60
4. Internal wooden doors	3,465.00	623.70	4,088.70
5. Sanitary supplies	2,640.00	475.20	3,115.20
6. Flooring	5,500.00	990.00	6,490.00
7. Drop ceiling	3,850.00	693.00	4,543.00
8. Internal Glazing	2,750.00	495.00	3,245.00
9. Light fittings	1,980.00	356.40	2,336.40
10. Multimedia facilities	3,520.00	633.60	4,153.60
11. Classroom furniture	6,600.00	1,188.00	7,788.00
12. Service room	4,950.00	891.00	5,841.00
13. Lounge area	5,500.00	990.00	6,490.00
14. Shading systems	1,760.00	316.80	2,076.80
15. Dispensing machines	1,320.00	237.60	1,557.60
16. Decorative coatings	2,640.00	475.20	3,115.20
17. Internal signage	1,650.00	297.00	1,947.00
TOTAL	72,325.00	13,018.50	85,343.50

Please note that this quote is valid for 12 months. Delivery dates are approx. 30-45 days after confirmation. Programme of works to be discussed

INV

[REDACTED] LTD

Te [REDACTED]
 VAT Reg. No: [REDACTED]16[REDACTED]-[REDACTED]15

[REDACTED]
 VAT Reg. No: [REDACTED]

Date 31/08/2011
 A/C Code 000623
 Sys Ref 00016084
 Int Ref IN 021899
 Ext Ref JOB 623
 Page 1

Invoice 021899

Details		EUR	VAT %
Invoice as per quotation dated 24/03/2010;		72,740.00	18.0
1.	Air-conditioning work - €14160.00		
2.	Electrical Installation - €5015.00		
3.	Plastering and painting works - €10561.00		
4.	Internal wooden doors - €3835.00		
5.	Sanitary area works - €3292.20		
6.	Flooring - €6047.50		
7.	Drop ceiling - €4867.50		
8.	Internal Glazing - €3481.00		
9.	Light fittings - €2065.00		
10.	Multimedia facilities - €4425.00		
11.	Classroom furniture - €7965.00		
12.	Service room - €5251.00		
13.	Lounge area - €7670.00		
14.	Shading systems - €1711.00		
15.	Dispensing machines - €1357.00		
16.	Decorative paintings - €2655.00		
	Internal signage - €1475.00		
		<i>Sub-total</i>	72,740.00
		<i>VAT Amt</i>	13,093.20
		TOTAL EUR	85,833.20
VAT Rate %	Amount	VAT Amount	
18	72,740.00	13,093.20	
	72,740.00	13,093.20	

Equivalent in [REDACTED]

[REDACTED] LTD

10. példa

Hamisított jelenléti ív

Tények: A kedvezményezett konferenciákhoz kapcsolódó kifizetési kérelmeket nyújtott be az irányító hatóságokhoz alátámasztó dokumentáció nélkül. Az irányító hatóságok kifizették az összeget a jelenléti ívek bekérése nélkül.

Figyelmeztető jelzés: Egy ellenőrzés keretében az auditor bekérte a jelenléti íveket a kedvezményezettől, aki ezeket benyújtotta. A dokumentumok alapos vizsgálata kimutatta, hogy az aláírások nagyon hasonló formájúak.

Reakció: Az auditor írásbeli megkereséseket intézett a konferenciákon állítólag részt vett cégekhez. Képviselőik állítólagos részvétele iránt érdeklődött az eseményen. Végül kiderült, hogy a 16 eseményt alátámasztó 200 aláírás mindegyike hamis volt, és ezek 95 %-a fiktív személyekhez „tartozott”.

Eredmény: Az ügyet megküldték az ügyészségnek.

LISTA PARTICIPANTI

CONFERINTA DE LANSARE PROIECT [REDACTED]

NUME PRENUME	ORGANIZATIE	DATE DE CONTACT	SEMNAȚUR
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

LISTA PARTICIPANTI

CONFERINTA DE LANSARE PROIECT [REDACTED]

NUME PRENUME	ORGANIZATIE	DATE DE CONTACT	SEMNAȚUR
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

11. példa

Hamisított hotelszámla

Tények: A kedvezményezett hotelszámlát nyújtott be egy találkozón való részvétel igazolására.

Figyelmeztető jelzés: A hotel egy nagy láncolat része, ahol valamennyi tevékenységet számítógépes rendszerben rögzítenek: az ügyfelek regisztrációját, a számlázást stb. A számla kézzel írott volt, nem volt száma, nem tüntette fel a pénznemet és a fizetésre vonatkozóan nem tartalmazott semmifajta információt.

Reakció: A számlára vonatkozóan keresztellenőrzést végeztek a szállodával, amely megerősítette, hogy nem bocsátott ki ilyen számlát és nem ismerte ezt az ügyfelet.

Eredmény: A költségtérítést megtagadták a kedvezményezettől. A szóban forgó összeg alacsony mértéke miatt további lépéseket nem tettek.

HOTEL
PLACE **13**

For official use

Description	Montant
Room Rent	
3 x 85	255
~~XXXXXXXXXX~~	
~~XXXXXXXXXX~~	
~~XXXXXXXXXX~~	
~~XXXXXXXXXX~~	
~~XXXXXXXXXX~~	
Petit dj. :	
Extra :	
Total :	255

Ch. No. 404 Nom. ~~XXXXXXXXXX~~
Date : 14/1/2009 No. Prs. 1

2. melléklet: A (vállalkozások közötti) számlák minimális tartalma

A héá-val kapcsolatos 2006/112/EK irányelv biztosít néhány szabályt a számlák elvárható tartalmával kapcsolatosan, amikor az érintett cégek héa-szabályozás alá esnek. Azok a partnerek, amelyekkel az irányító hatóságok foglalkoznak, általában a héa-szabályozás hatálya alá tartoznak, ennek megfelelően az alábbi szabályokkal összhangban kell számlákat kiállítaniuk és benyújtaniuk. Ezekre az okiratokra adózási célból szükségük van.

Egy számla minimumtartalmának a következőnek kell lennie⁷ (az irányelv 226. cikke):

- (1) A kiállítás időpontja
- (2) Sorszám, amely egyedileg azonosítja a számlát
- (3) A beszállító héa-azonosító száma, amely alatt az adóköteles személy az árut vagy szolgáltatást nyújtotta
- (4) A vásárló héa-azonosító száma
- (5) A beszállító teljes neve és címe
- (6) A vásárló teljes neve és címe
- (7) A szállított áruk vagy nyújtott szolgáltatások mennyiségének és jellegének leírása
- (8) A dátum, amikor az adó terhelhető (az államkincstár részére fizetendő)
- (9) A héamentes egységár és bármilyen kedvezmény vagy engedmény, amely nem szerepel az egységárban
- (10) Az alkalmazott héamérték
- (11) A fizetendő héaösszeg
- (12) A fizetendő héaösszeg lebontása héamérték szerint vagy a mentességek feltüntetése
- (13) A teljes fizetendő összeg

---

⁷ A 2006/112/EK irányelv 226. cikke.

3. melléklet – Hasznos online adatbázisok listája

Megjegyzés:

A következő honlapok listája azt a célt szolgálja, hogy segítséget nyújtson az uniós finanszírozású projektek keretében okiratokat benyújtó külföldi társaságokkal kapcsolatos elsőszintű információk keresésében: a létezésükkel, alapításuk dátumával, a részvényesek neveivel, bruttó éves bevétellel, tőkével stb. kapcsolatban. Ez a felsorolás természetesen nem kimerítő jellegű.

Némelyik csak a társaság székhelye szerinti ország hivatalos nyelvén elérhető. Az a döntés született, hogy ezek is kerüljenek rá a listára, hogy a megfelelő humán erőforrásokkal rendelkező irányító hatóságok használhassák őket.

A lista három fő csoportra oszlik:

1. Általános honlapok
2. Uniós honlapok
3. Nemzeti nyilvántartások honlapjai

1. Általános honlapok

Investigative Dashboard

https://investigative-dashboard-prod.appspot.com/?_locale=hu

Nyelv: Angol

Ez a portál a világ számos országának nemzeti nyilvántartását és adatbázisát tartalmazza, amelyek társaságokról, részvényesekről stb. nyújtanak információt.

Nemzetközi nyilvántartások

<http://www.companieshouse.gov.uk/links/introduction.shtml#reg>

Nyelv: Angol

Ez a portál nagyszámú hivatalos nyilvántartást tartalmaz országok szerinti bontásban, amelyek társaságokról, részvényesekről stb. nyújtanak információt.

<http://www.commercial-register.sg.ch/home/worldwide.html>

Nyelv: Angol

Sankt Gallen svájci kanton által fenntartott honlap, amely sok ország nemzeti cégjegyzékének oldalainak linkjeit tartalmazza.

Hivatalos cégjegyzékek

<http://www.rba.co.uk/sources/registers.htm>

Nyelv: Angol

Cégjegyzékekre mutató linkeket tartalmaz a világ minden tájáról, ideértve az uniós tagállamokat is.

2. Uniós honlapok

VIIES – Héa-információcsere-rendszer

http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=hu

Ez a honlap tartja nyilván az összes héaköteles uniós céget.

Adóazonosító szám az Europa-n

http://ec.europa.eu/taxation_customs/tin/?locale=hu

Ez a honlap lehetővé teszi az adóazonosító számok érvényességének online ellenőrzését és országonként tájékoztatást ad az adóazonosító számok formátumáról.

3. Nemzeti honlapok

Belgium

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_tsv/tsv.pl

Nyelvek: Francia, holland

Az 1983.01.01. óta Belgiumban regisztrált társaságokról ad információt.

Bulgária

<http://www.brra.bg/>

Nyelv: Bolgár

Nemzeti kereskedelmi nyilvántartás – a Bulgáriában regisztrált kereskedőcégekről ad információt.

Cseh Köztársaság

<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-rozsirene>

Nyelv: Cseh

Cseh online cégjegyzék. Hivatalos információt nyújt a Cseh Köztársaságban bejegyzett cégekről (jogi formájukról, azonosító számukról, részvényesekről, képviselőkről stb.)

http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_fo.html.cz

Nyelv: Cseh

Cseh pénzügyminisztérium – online információ az egyéni vállalkozók nyilvántartásából és a héa-fizetőkről

Franciaország

<http://www.infogreffe.fr/>

Nyelv: Francia

A Franciaországban bejegyzett cégekről nyújt hivatalos információt.

<http://www.societe.com/>

Nyelv: Francia

Alapvető információkat nyújt cégekről, kapcsolatokról más cégekkel és fő pénzügyi adatokról.

Luxemburg

<http://www.legilux.public.lu/entr/index.php>

Nyelv: Francia

A Luxemburgban bejegyzett cégekről nyújt alapvető információkat.

Málta

<http://www.mfsa.com.mt/>

Nyelvek: Máltai, angol

A társaság összetételéről, a nyújtott szolgáltatásokról, az esetleges kapcsolt vállalkozásokról és az igazgatásról nyújt információt.

<http://www.mepa.org.mt/home?l=1>

Nyelvek: Máltai, angol

A projektek részeként előírt engedélyekhez kapcsolódó információkat nyújt. Máltában ezt a feladatkört a Máltai Környezetvédelmi és Tervezési Hatóság látja el.

<http://www.etc.gov.mt/Index.aspx>

Nyelvek: Máltai, angol

A máltai Munkaügyi és Képzési Központ tartja nyilván a bejegyzett munkaadókat/munkavállalókat. A jelentkezők által megadott adatokat lehet ellenőrizni itt.

Lengyelország

<http://www.stat.gov.pl/regon/>

Nyelv: Lengyel

Alapvető információkat nyújt a Lengyelországban bejegyzett cégekről, ideértve az adónyilvántartási számot, a cég nevét, címét, jogi formáját, tulajdoni típusát, a fő tevékenységi körét, a tevékenység megkezdésének dátumát és a nyilvántartásba vétel dátumát.

<https://ems.ms.gov.pl/krs/danepodmiotu>

Nyelv: Lengyel

A nemzeti bírósági nyilvántartás hivatalos honlapja, a cégek nevééről, címéről jogi formájáról és képviselőjéről ad információt.

Románia

<https://portal.onrc.ro>

Nyelv: Román

A Romániában bejegyzett cégekről nyújt hivatalos információt. Előregisztrációt igényel.

<http://www.mfinante.ro/pjuridice.html?pagina=domenii>

Nyelv: Román

A Romániában bejegyzett cégekről nyújt alapvető pénzügyi információkat.

Svájc

<http://www.moneyhouse.ch/>

Nyelvek: Német, olasz, francia, angol

A Svájcban bejegyzett cégekről nyújt információt.